

Ekumenické biblické úvahy a modlitby za jednotu Církve na osm dní v roce 2016

připraveno v Lotyšsku

První den: Odvalte kámen

Ez 37,12-14	Otevřu vaše hroby a vyvedu vás z hrobů, můj lide
Ž 71,18b-23	Bože, tvoje spravedlnost až k výšinám sahá
Ř 8,15-21	Trpíme-li spolu s ním, budeme spolu s ním účastni Boží slávy
Mt 28,1-10	Není zde; byl vzkříšen, jak řekl

Komentář

Dnešní úvahy připravilo katolické Centrum pro mládež rižské arcidiecéze a vyšlo přitom ze své zkušenosti s pořádáním ekumenické křížové cesty, každoroční významné události lotyšského veřejného života. Tato zkušenost je podnítila k zamyšlení nad tím, jaký je v lotyšském prostředí význam utrpení a zmrtvýchvstání a jaké jsou ony mocné skutky Páně, jež jsou křesťané povoláni hlásat.

Sovětské období lotyšských dějin vrhá i dnes temný stín na celý národ. Stále je zde přítomno mnoho trápení a bolesti, způsobených zranění, která je zatěžko odpustit. To vše spočívá jako obrovský kámen na ústí Ježíšovy hrobky. Všechna taková zranění nás vězní v duchovním hrobě.

Pokud ale ve svém utrpení spojíme svou bolest s jeho bolestí, pak příběh našim uvězněním v hrobě nekončí. Zemětřesení Pánova zmrtvýchvstání otrásá i našimi hroby, otevírá je a osvobozuje nás od bolesti a hořkosti, které nás vzdalují od druhých lidí.

A právě to je mocný skutek Páně: jeho láska, která třese celým světem a odvaluje kameny, která nás osvobozuje a vyvádí do jitra nového dne. O tomto novém úsvitu se znovu sjednocujeme se svými bratry a sestrami, kteří byli tak jako my uvězněni a zraněni. A my musíme podobně jako Marie Magdalská „rychle opustit“ tento okamžik radosti a jít oznámit druhým, co Pán vykonal.

Otázky

- Které události, životní situace a okolnosti nás drží uvězněné v hrobě – ve smutku, bolesti, obavách, úzkostech a zoufalství? Co nám brání, abychom přijali příslib a radost Kristova zmrtvýchvstání?
- Jsme připraveni vyprávět o tom, co jsme s Bohem prožili, všem lidem, které potkáme?

Modlitba Pane Ježíši, ty nás miluješ od počátku a ukázal jsi nám hloubku své lásky, když jsi za nás zemřel na kříži, a tak jsi přijal účast na našem utrpení a zraněních. Všechny překážky, které nás dělí od tvé lásky, nyní klademe k patě tvého kříže. Odval kameny, za nimiž jsme uvězněni, a probud' nás k jitra svého zmrtvýchvstání, abychom se v něm setkali se svými bratry a sestrami, od nichž jsme odloučeni. Amen.

Druhý den: Povolání být hlasateli radosti

- Iz 61,1-4 Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným
- Ž 133 Jaké dobro, jaké blaho tam, kde bratří bydlí svorně!
- Fp 2,1-5 Dovršte mou radost a buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení
- J 15,9-12 To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost aby byla plná

Komentář

Za sovětských dob nebylo možné, aby se v lotyšských sdělovacích prostředcích nějak projevila přítomnost křesťanů. Po nabytí samostatnosti začal lotyšský státní rozhlas vysílat křesťanské programy zaměřené na jednotu a misijní poslání a vytvářel fórum pro setkání představitelů různých církví. Toto veřejné svědectví vzájemného respektu, lásky a radosti značně obohatilo lotyšský ekumenický život. Zkušenost tvůrců křesťanských programů v lotyšském státním rozhlasu inspirovala i následující zamyšlení.

Evangelní radost vybízí křesťany, aby žili Izaiášovo proroctví: „Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným.“ Toužíme po tom, aby radostná zvěst zhojila naše srdce a osvobodila nás od všeho, co nás svazuje a zotročuje.

Když se soužíme pro své vlastní utrpení, možná nám jen chybí elán k hlásání radosti pocházející od Ježíše. I když si ale myslíme, že nemáme nic, co bychom druhým mohli dát, vydáme-li svědectví o tom málu, které máme, Ježíš ho rozmnoží v nás samotných i v lidech, kteří nás obklopují.

V evangeliu Ježíš prohlašuje: „Jako si Otec zamiloval mne, tak jsem si já zamiloval vás. Zůstaňte v mé lásce,“ a také „To je mé přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás.“ Jedině tak můžeme objevit jeho radost v nás, aby naše radost byla úplná. Tato vzájemná láska a radost stojí ve středu naší modlitby za jednotu. Podobně to prohlašuje i žalmista: „Jaké dobro, jaké blaho tam, kde bratří bydlí svorně!“

Otázky: Co ve světě a v církvi dusí radost? Co můžeme přijmout od ostatních křesťanů, aby v nás mohla být Ježíšova radost a učinit z nás svědky jeho radostné zvěsti?

Modlitba

Bože lásky, shlédni na ochotu, s níž jsme připraveni ti sloužit navzdory své duchovní chudobě a omezeným schopnostem. Naplň nejhlubší touhu našeho srdce svou přítomností. Naplň naše zlomená srdce svou uzdravující láskou, abychom dokázali milovat tak, jako ty miluješ nás. Dej nám dar jednoty, abychom ti sloužili s radostí a tvou lásku mohli předávat všem lidem. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Třetí den: Svědectví o společenství

Jr 31,10-13	Přijdou a budou plesat na výšině síónské
Ž 122	Vyprošujte Jeruzalému pokoj: Kéž v klidu žijí ti, kdo tě milují!
1J 4,16b-21	Řekne-li někdo: „Já miluji Boha,“ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář
J 17,20-23	Aby byli uvedeni v dokonalost jednoty a svět aby poznal, že ty jsi mě poslal

Komentář

Už více než deset let je v Lotyšsku přítomna Chemin Neuf, mezinárodní katolická komunita s ekumenickým povoláním, a její členové se hlásí jak ke katolictví, tak k luteránství. Společně zakoušejí radost ze společenství v Kristu, ale také bolest chybějící jednoty. Na znamení tohoto rozdělení pokládají vždy při večerní modlitbě na oltář prázdnou patěnu a prázdný kalich. Z jejich zkušenosti vychází tato úvaha.

Rozdělení křesťanů je překážkou hlásání evangelia. Svět nemůže uvěřit, že jsme skutečně Ježíšovými učedníky, pokud naše vzájemná láska není úplná. Bolest tohoto rozdělení cítíme, když nemůžeme společně přijímat Tělo a Krev Krista při Eucharistii, svátosti jednoty.

Zdrojem radosti je nám společný život v Kristu. Žít život v každodenním společenství znamená přijímat, milovat, sloužit, modlit se a být svědky společně s křesťany nejruznějších tradic. Je to perla nesmírné ceny, kterou nám dává Duch Svátý.

V noci před svou smrtí se Ježíš modlil za jednotu a vzájemnou lásku svých učedníků. My dnes zvedáme ruce a modlíme se s ním za jednotu všech křesťanů. Prosíme za biskupy, duchovní a členy všech církví. Modlíme se, aby nás všechny Duch Svátý vedl po cestě jednoty.

Otázky

Jak vnímáme křesťany jiných církví? Jsme připraveni prosit o odpuštění za předsudky, které vůči nim máme?

Co může každý z nás udělat pro to, aby se rozdělení mezi křesťany zmenšilo?

Modlitba

Pane Ježíši, tys prosil, abychom všichni byli jedno, a my tě prosíme za jednotu křesťanů podle tvé vůle, jednotu dosaženou tvými prostředky. Kéž nám tvůj Svátý Duch dá zakusit utrpení způsobené naším rozdělením. Pomoz nám poznat náš hřích a daruj nám neotřesitelnou naději. Amen.

Čtvrtý den: Královský národ povoláný hlásat evangelium

Gn 17,1-8	Tvé jméno bude Abraham. Určil jsem tě za otce hlučícího davu pronárodů
Ž 145,8-12	Hospodin je milostivý, plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný
Ř 10,14-15	A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli?
Mt 13,3-9	Jiná zrna padla do dobré země a dala užitek, některé sto zrn, jiné šedesát a jiné třicet

Komentář

Tyto úvahy odrážejí zkušenosti tvůrců nedělního dopoledního křesťanského programu lotyšské televize nazvaného *Vertikāle*. Snaha udržet tento hlas křesťanů ve státní televizi je naučila, že odvážit se vnášet Boží slovo do veřejného prostoru lze jedině tehdy, když se naučíme vnímat ostatní křesťany jako své bratry a sestry.

Víc než kdy jindy se dnes do našich domovů valí záplava slov: už ne jen slova našich vlastních rozhovorů, ale také ta z televize, rozhlasu a nyní i sociálních sítí. Všechna tato slova mají moc budovat, ale také bořit. A valná část tohoto oceánu slov je naprosto zbytečná: nedává duchovní stravu, ale rozvrací.

V takovém oceánu, kde se nelze zachytit žádného smyslu, se člověk může i utopit. My jsme ale slyšeli i spásné Slovo, vržené nám jako záchranné lano. Volá nás ke společenství a táhne k jednotě se všemi, kdo toto slovo zaslechli stejně jako my. Kdysi jsme nebyli lid, ale nyní jsme lid Boží.

A co víc, jsme také královské kněžstvo a národ svatý. Jsme spojeni s těmi, kdo toto Slovo přijali, a naše vlastní slova tak už nejsou jen kapkami ztracenými v oceánu. Nyní máme mocné Slovo, které můžeme hlásat. A jsme-li sjednoceni, můžeme je vyslovit s velkou mocí: Ješua, Bůh zachraňuje.

Otázky

Které osobní ambice, projevy soutěživosti, falešné domněnky a předsudky o druhých křesťanech zatemňují naše hlásání evangelia?
Kdo od nás může zaslechnout životodárné slovo?

Modlitba

Pane Ježíši, tys prohlásil, že každý pozná, že jsme tvými učedníky, budeme-li mít lásku jedni k druhým. Posiluj nás svou milostí, abychom neúnavně usilovali o viditelnou jednotu tvé církve. Radostná zvěst, kterou jsme povoláni hlásat, se pak projeví v našich slovech i skutcích. Amen

Pátý den: Společenství apoštolů

Iz 56,6-8	Můj dům se bude nazývat domem modlitby pro všechny národy
Ž 24	Kdo vystoupí na Hospodinovu horu?
Sk 2,37-42	Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se
J 13,34-35	Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali

Komentář

Viditelným projevem ekumenického života v Lotyšsku je i společenství církevních představených. Scházejí se pravidelně na vrcholu Gaiziņš, nejvyšším lotyšským kopci, i na jiných místech, ke dvoudenním setkáním naplněným modlitbou, jídlem a podporou vzájemného společenství. Věřící je doprovázejí modlitbou a bohoslužbami. Tato setkání ve zúčastněných představitelích obnovují vědomí, že jsou spolupracovníky v Kristu. Následující zamyšlení inspirovaly zkušenosti zakladatele Lotyšského domu modlitby pro všechny národy.

Ježíšovo přikázání, abychom se navzájem milovali, není jen jakási teorie. Naše společenství lásky ke druhým lidem se stává konkrétním tehdy, když se vědomě setkáváme jako Kristovi učedníci, abychom měli podíl na jednom společenství a modlitbě v síle Ducha.

Čím více se křesťané, a zejména církevní představitelé, v pokoře a trpělivosti společně setkávají s Kristem, tím rychleji mizí jejich předsudky, tím lépe jeden ve druhém objevují Krista a tím se stávají věrohodnějšími svědky Božího království.

Ekumenismus nám někdy může připadat velmi složitý. Následujme však příklad apoštolů a vše bude jednodušší: Když se budeme těšit ze společenství, dělit se o pokrm, společně se modlit a milovat Boha, pak naplníme přikázání milovat se navzájem a řekneme své „Amen“ ke Kristově modlitbě za jednotu.

Otázky

Jakou máme zkušenost ze vzájemných setkání jako bratři a sestry v Kristu při křesťanském společenství nad pokrmem a při modlitbě?

Co na cestě vedoucí k viditelné jednotě církve očekáváme od biskupů a dalších církevních představených? Jak je můžeme podpořit a povzbudit?

Modlitba

Bože našeho Pána Ježíše Krista, Otče slávy, dej všem křesťanům a zvláště těm, jimž jsi ve své církvi svěřil odpovědnost za vedení, ducha moudrosti a poznání, abychom očima svého srdce mohli spatřit naději, ke které jsi nás povolal: jedno tělo a jednoho Ducha, jednoho Pána, jednu víru, jeden křest, jednoho Boha a Otce všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech. Amen.

Šestý den: Naslouchejte snu

Gn 37,5-8	Slyšte, jaký jsem měl sen
Ž 126	Bylo nám jak ve snu
Ř 12,9-13	Milujte se navzájem bratrskou láskou, v úctě dávejte přednost jeden druhému
J 21,25	Celý svět by neměl dost místa pro knihy o tom napsané

Komentář

Nesvornost křesťanů zraňuje. Svou neschopností spojit se jako jedna rodina kolem Pánova stolu církve trpí, trpí vzájemnou rivalitou i historickým nepřátelstvím. Jedna konkrétní odpověď na tuto nesvornost vznikla v roce 2005 a dostala podobu ekumenického časopisu nazvaného *Kas mūs vieno?*, „Co nás spojuje?“ Následující zamyšlení podnítily zkušenosti s jeho vydáváním.

Josef má sen, který je poselstvím od Boha. Když se ale o něj podělí s bratry, reagují rozhněvaně a násilně, protože sen jim přikazuje sklonit se před Josefem. Hlad nakonec bratry přivede do Egypta a oni se zde Josefovi skutečně pokloní, namísto obávaného ponížení a zneuctění je to ale okamžik smíření a milosti.

Podobně jako Josef nám i Ježíš odhaluje svou vizi, poselství o životě v království svého Otce. Je to vidění jednoty. Podobně jako Josefovi bratři jsme ale i my často rozrušení, hněváme se a máme strach z této vize i všeho, co z ní vyplývá. Vyžaduje od nás, abychom se podřídili Boží vůli a sklonili se před ní. Vyvolává v nás strach, protože se obáváme, že něco ztratíme. Podstatou tohoto vidění ale není ztráta. Jejím naplněním znovu získáme své bratry a sestry, o které jsme přišli, a rodina se znovu sjednotí.

Napsali jsme už mnoho ekumenických textů, ale vizi jednoty křesťanů do společných prohlášení, jakkoli i ona jsou důležitá, zachytit nelze. Jednota, kterou si pro nás Bůh přeje, a vize, kterou před nás klade, dalece přesahuje všechno, co lze vyjádřit slovy nebo zachytit v knihách. Tato vize se musí ztělesnit v našem životě, v modlitbě a poslání, které sdílíme se svými bratry a sestrami. Uskutečňuje se především v lásce, kterou si navzájem projevujeme.

Otázky: Co to znamená klást své sny o jednotě křesťanů ke Kristovým nohám? Jakým způsobem Pán vizi jednoty vyzývá církev k tomu, aby se dnes obnovily a proměnily?

Modlitba

Nebeský Otče, daruj nám pokoru, abychom dokázali slyšet tvůj hlas, přijmout tvé volání a podílet se na tvém snu o jednotě církve. Pomož nám, abychom si plně uvědomili bolest nesvornosti. Dej, ať oheň tvého Svatého Ducha zažehne srdce, která kvůli rozdělení zkameněla, a nadchne nás tvou vizí jednoty v Kristu: abychom v něm byli jedno, jako on je s tebou jedno, aby svět uvěřil, že tys ho poslal. Prosíme o to v Ježíšově jménu. Amen.

Sedmý den: Pohostinnost k modlitbě

Iz 62,6-7	Na tvých hradbách, Jeruzaléme, jsem ustanovil strážce; po celý den a po celou noc ať nikdy nejsou zticha
Ž 100	Hlahol Hospodinu, celá země! Radostně služ Hospodinu!
1P 4,7b-10	Žijte rozumně a střízlivě, abyste byli pohotoví k modlitbám
J 4,4-14	Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému

Komentář

Zkušenost společné modlitby o každém z osmi dní Týdne modliteb za jednotu křesťanů pomohla věřícím v městečku Madona, aby navázali přátelství. Mimořádným plodem jejich setkávání se pak stalo otevření ekumenické modlitební kaple v centru města, vybavené předměty z luteránské, katolické i pravoslavné tradice. Madonští křesťané se zde dnem i nocí střídají v neustálé modlitbě. Tato zkušenost stojí v pozadí následujících úvah.

Dokud je Boží lid rozdělen a křesťané jsou si navzájem odcizeni, podobáme se Ježíšovi v Samařsku – jsme jako cizinci v neznámé zemi, kde nám chybí bezpečí, osvěžení i místo ke spočinutí.

Izraelský lid toužil po bezpečném místě, kde by mohl vzývat Hospodina. Izaiáš nám vypráví o Božím mocném skutku: Hospodin ustanovil strážce na jeruzalémských hradbách, aby ho jeho lid mohl v bezpečí vzývat dnem i nocí.

Takovými místy bezpečí, odpočinutí a osvěžení, kde se lid může sjednotit v modlitbě, se během Týdne modliteb za jednotu křesťanů stávají naše kostely a kaple. Tento oktáv před nás staví úkol vytvářet více takových míst a vyhrazených chvil modlitby, protože když se modlíme společně, stáváme se jedním lidem.

Otázky

Jak můžeme podporovat vzájemnou pohostinnost mezi křesťanskými společenstvími ve svém okolí?

Mají u nás křesťané jiných tradic místo, kde by se mohli scházet k modlitbě? A pokud ne, můžeme jim pomoci vybudovat takové místo?

Modlitba

Pane Ježíši, tys prosil své apoštoly, aby s tebou bděli a modlili se. Pomoz nám, ať světu nabízíme vyhrazené chvíle a místa, kde lze najít osvěžení a pokoj, a dej, ať tě při společné modlitbě s ostatními křesťany stále lépe poznáváme. Amen.

Osmý den: Srdce hořící touhou po jednotě

Iz 52,7-9	Jak líbezná je, když po horách jdou nohy toho, jenž poselství nese a ohlašuje pokoj
Ž 30	Můj nárek jsi změnil v taneční rej
Ko 1,27-29	Jak bohatá je sláva jeho tajemství mezi pohany: Je to Kristus mezi vámi
L 24,13-36	Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma

Komentář

Různé lotyšské církve se naučily spolupracovat při hlásání evangelia tak, že využívají kurzy Alfa, vyvinuté v anglikánské farnosti při kostele Nejsvětější Trojice v Bromptonu v Londýně. Lotyši, kteří se k víře dostali prostřednictvím tohoto programu, se ochotně učí z darů jiných křesťanských tradic a nechávají se skrze ně obohacovat. Právě tato zkušenost inspirovala následující zamyšlení.

Zklamání učedníci, kteří odcházejí z Jeruzaléma do Emauz, přišli o naději, že Ježíš je Mesiáš, a vzdalují se od svého společenství. Vydávají se na cestu vedoucí k odloučení a osamocení.

Později se ale naopak do Jeruzaléma vracejí plní naděje a s evangelním poselstvím na rtech. Zpráva o zmrtvýchvstání je vede zpět do srdce jejich společenství, do společenství s druhými.

Křesťané se často snaží hlásat evangelium v konkurenčním ovzduší a doufají, že tak naplní své vlastní kostely. Nad touhou po tom, aby druzí lidé zaslechli životodárné poselství evangelia, vítězí ctižádostivost. Skutečná evangelizace je ale jako cesta z Emauz do Jeruzaléma, cesta z osamocení k jednotě.

Otázky

- Jaká zklamání nás oddělují od druhých lidí?
- Jaké dary (iniciativy, metody a programy) můžeme přijmout od jiných křesťanských tradic?

Modlitba

Pane Ježíši, tys roznítil naše srdce a poslal jsi nás zpět, na cestu k našim bratřím a sestrám, s poselstvím evangelia na rtech. Dej, ať chápeme, že naděje a poslušnost tvým příkazům vždy vedou k větší jednotě tvého lidu. Amen.